

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 08/2017
van 22 maart 2017**

**Betreft: mededeling van persoonsgegevens van kinderen die zwak scoren op ten
minste 3 kansarmoedecriteria door Kind Gezin aan het OCMW Kortrijk in het kader
van het wetenschappelijk onderzoek rond nieuw lokaal sociaal beleid ten aanzien
van mensen in of met risico op kansarmoede.**

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");
4. Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (hierna "WRR");

5. Gelet op de wet van 5 mei 2014 houdende verankering van het principe van de unieke gegevensinzameling in de werking van de diensten en instanties die behoren tot of taken uitvoeren voor de overheid en tot vereenvoudiging en gelijkschakeling van elektronische en papieren formulieren (hierna "wet van 5 mei 2014"), inzonderheid artikel 5;

6. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB 13 februari 2001").

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

7. Gelet op de aanvraag, ontvangen op 7 maart 2017;

8. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van Kind & Gezin, ontvangen op 7 maart 2017;

9. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van het OCMW Kortrijk, ontvangen op 7 maart 2017;

10. Beslist op 22 maart 2017, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

11. Het OCMW Kortrijk tekent in op een Europees project MISSION met het doel een nieuwe methodiek te ontwikkelen die tegen het einde van het project vertaald zal worden naar nieuw sociaal beleid. Alvorens deze methodiek te vertalen naar nieuw sociaal beleid zal via wetenschappelijk onderzoek onderzocht worden 1/ wat de impact is van de nieuwe methodiek op de take-up van sociale dienstverlening, m.a.w. is deze door de nieuwe aanpak voldoende significant gestegen en welke zijn de mechanismen die ervoor zorgen dat de take-up van sociale dienstverlening al dan niet significant gestegen is en 2/ in welke mate is de kansarmoede-situatie bij de gezinnen al dan niet significant verbeterd.

12. Om deze nieuwe methodiek te kunnen uittesten is het nodig om te werken met een duidelijk afgebakende doelgroep waarvan voldoende informatie beschikbaar is over de verschillende armoededimensies en -indicatoren. Hiervoor heeft het OCMW Kortrijk nood aan gegevens van Kind & Gezin. Naar aanleiding van elke geboorte leggen de verpleegkundigen van Kind en Gezin huisbezoeken af. Zij bereiken daarmee niet alleen zowat alle gezinnen (97%), maar gaan tijdens hun contacten met de gezinnen ook na of er signalen zijn van kansarmoede op zes armoededimensies: het maandinkomen van het gezin, de opleiding van de ouders, het stimulatie-niveau van de kinderen, de arbeidssituatie van de ouders, de huisvesting en de gezondheid. Wanneer een gezin zwak scoort op 3 of

meer criteria, wordt gesproken over kansarmoede. Bij het huisbezoek zal de verpleegkundige toestemming vragen om mee te werken aan het onderzoek en hiertoe hun adres mee te delen aan de verwerker die het wetenschappelijk onderzoek zal uitvoeren.

13. Alle gezinnen uit de doelgroep die toestemming hebben gegeven, worden random ingedeeld in 2 groepen: een interventiegroep en een controlegroep. Van deze gezinnen zal een interview afgenomen worden, voor de start van de dienstverlening en na afloop ervan. Deze werkwijze wordt voorzien in het MISSION project. De gezinnen uit de controlegroep krijgen dienstverlening zoals momenteel voorzien. De gezinnen uit de interventiegroep krijgen een hulpverlener, *case handler* van het OCMW, toegewezen die het gezin bijstaat. In MISSION zullen vijf *case handlers* op een geïntegreerde manier te werk gaan: zij zullen fungeren als 'single point of contact' voor de gezinnen uit de doelgroep, en doen zelf de coördinatie van alle nodige hulp- en dienstverlening rond dat gezin.

14. Het wetenschappelijk onderzoek wordt niet gevoerd door OCMW Kortrijk zelf, maar door Universiteit Antwerpen, Katholieke Hogeschool Vives Zuid en Hogeschool West-Vlaanderen Howest.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

15. De gezinnen uit de doelgroep worden geïdentificeerd aan de hand van o.m. het adres, het rijksregisternummer van het kind en de naam van de moeder. In casu betreft het dus een latere verwerking van gegevens die informatie bevatten omtrent een geïdentificeerde natuurlijke persoon. Deze gegevens kunnen dus als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP, gekwalificeerd worden.

16. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing¹.

17. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie² een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens

¹ Art. 3, §1 WVP.

² Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur".

Art. 4. § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

3° de gemeenten en de districten;

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende de polders, en de wateringeng, bedoeld in de wet van 5 juli 1956

al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

18. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij Kind en Gezin, opgericht bij decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin. Kind en Gezin is een instantie, vermeld in artikel 4, §1, 2°, decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur, en valt dus onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

19. Bij de gevraagde gegevens wordt ook het rijksregisternummer vermeld. De VTC is sinds 14 juni 2014 bevoegd om het gebruik van het rijksregisternummer te machtigen samen met een door haar te machtigen gegevensstroom.³

20. Overeenkomstig artikel 5, 1ste lid, 1° en artikel 8 van de WRR, wordt machtiging verleend om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken: "aan de Belgische openbare overheden voor de informatiegegevens die zij gemachtigd zijn te kennen uit hoofde van een wet, een decreet of een ordonnantie".

21. Kind en Gezin is gemachtigd tot het gebruik van het rijksregisternummer bij Koninklijk besluit van 7 juli 2002 waarbij de instelling van openbaar nut Kind en Gezin gemachtigd wordt het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen te gebruiken; bij beraadslaging RR nr. 29/2006 om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken met het oog op o.a. controle op de financiële ondersteuning, administratieve vereenvoudiging, elektronisch dossierbeheer; beraadslaging RR nr. 32/2008 tot uitbreiding van de machtigingen m.b.t. gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister met het oog op o.a. controle op aanwezigheids- en bezettingsgegevens; bij beraadslaging RR nr. 23/2011 van 20 april 2011 om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken in het kader van het informaticasysteem Osiris met het oog op ondersteuning van de voorzieningen voor preventieve gezinsondersteuning.

22. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

23. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht.

betreffende de watering;en;

9° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

³ Artikel 5 van de wet van 5 mei 2014 (*B.S.* 4 juni 2014).

24. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. Hierbij wordt rekening gehouden met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

Oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking:

25. De kerntaak van Kind & Gezin omvat de regie van de kinderopvang en de organisatie van de preventieve gezinsondersteuning⁴. Kind & Gezin heeft als opdracht om actief bij te dragen tot het welzijn van jonge kinderen en hun gezinnen door dienstverlening op de beleidsvelden preventieve gezondheidsondersteuning, kinderopvang en adoptie. Tal van gegevens over (voeding, gezondheid, herkomst, ...van) kinderen en gezinnen die gezien worden in het kader van de preventieve gezinsondersteuning worden door Kind & Gezin medewerkers geregistreerd in een elektronisch registratiesysteem (tot 2010 IKAROS, vanaf 2011 MIRAGE), waarvan de gegevens bijgehouden en omsloten worden via een datawarehouse. Het registratiesysteem en de databank dienen vooral voor de dienstverlening. Het systeem zorgt er bijvoorbeeld voor dat iedere werknemer (bijvoorbeeld een verpleegster) in real time aan de slag kan gaan met de meest recente informatie. Daarnaast fungeren ze ook ter ondersteuning van de beleidsopdrachten van Kind en Gezin en dienen ook als basis voor wetenschappelijk onderzoek.⁵

Doeleinde van de verdere verwerking:

26. Het uiteindelijke doeleinde van de gevraagde elektronische mededeling van persoonsgegevens is de ontwikkeling van nieuw sociaal beleid door OCMW Kortrijk. Dit nieuw sociaal beleid wordt ontwikkeld om de dienstverlening ten aanzien van gezinnen die in kansarmoede leven te optimaliseren. Art. 1 van de organieke wet op de OCMWs van 1976 bepaalt: *"Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Er worden openbare centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, tot opdracht hebben deze dienstverlening te verzekeren"*. OCMW Kortrijk verzekert dit recht ten aanzien van haar doelgroepen rond 4 pijlers: sociale dienst & activering, wonen en zorg, wijkteams en dienstencentra en de beleidscel.

27. In de OCMW-raadsbeslissing van 15 december 2015 werd principiële goedkeuring verleend aan de indiening van dit project MISSION bij de EU Commissie.

28. Daarenboven is het een expliciete beleidskeuze- en ambitie van OCMW Kortrijk om via tijdelijke projecten haar dienstverlening te optimaliseren en aan te passen aan wijzigende noden bij de doelgroep. Het project kadert in beleidsactie 3.5.3 van het strategisch meerjarenplan van OCMW Kortrijk met betrekking tot het uitrollen van het armoedebestrijdingsplan i.s.m. externe partners. De van toepassing zijnde beleidslijn uit dit armoedebestrijdingsplan,

⁴ decreet van 30 april 2004 tot oprichting van Kind & Gezin.

⁵ Voor beide doeleinden werd een aangifte ingediend bij de CBPL.

dat als bijlage werd toegevoegd, is de beleidslijn 'toegang tot goede diensten en maatwerk', met onderstaande acties:

- Beleidsactie 109: We maken de 'winkels' als toegangspoort naar gespecialiseerde dienstverlening beter bekend.
- Beleidsactie 112: Proactief opsporen van armoede of mensen met verhoogd risico.

29. De persoonsgegevens worden gevraagd in functie van het onderzoeksopzet binnen het MISSION project. De bedoeling is om via wetenschappelijk onderzoek op een *'evidenced based'* manier aan te tonen in hoeverre de nieuwe werkwijze met *case handlers* van OCMW Kortrijk werkt. Het onderzoeksopzet is een combinatie van kwalitatief en kwantitatief onderzoek, en zal in kaart brengen 1/ wat de impact is van de nieuwe methodiek op de take-up van sociale dienstverlening, m.a.w. is de opname van de dienstverlening door de nieuwe aanpak voldoende significant gestegen en wat zijn de mechanismen die er voor zorgen dat de take-up van sociale dienstverlening al dan niet significant gestegen is en 2/ in welke mate is de kansarmoede-situatie bij de gezinnen al dan niet significant verbeterd. In deze context is het doeleinde van de gevraagde elektronische mededeling van persoonsgegevens het voeren van een voldoende robuust wetenschappelijk onderzoek.

30. De nieuwe methodiek die met MISSION uitgetest wordt berust op drie belangrijke pijlers die de randvoorwaarden zijn: outreachend werken, users perspective, geïntegreerde sociale dienstverlening.

31. **Outreachend werken** is een manier van werken waarbij niet langer verwacht wordt dat een cliënt zelf de stap naar sociale dienstverlening zet, maar dat de sociale dienstverlening de stap naar de cliënt zet. Outreachend werken is tevens een manier om onderbescherming tegen te gaan, waarbij personen door onwetendheid niet of onvoldoende beroep doen op sociale maatregelen, rechten en/of diensten waar zij aanspraak op maken. Deze onwetendheid is veelal te wijten aan de manier waarop sociale dienstverlening georganiseerd is: mensen in armoede hebben te maken met problemen op diverse levensdomeinen. Voor elk van die domeinen zijn verschillende instanties bevoegd of verantwoordelijk. Dit zorgt ervoor dat mensen in armoede voor verschillende aspecten van hun problematiek bij verschillende instanties moeten aankloppen, en op den duur het bos door de bomen niet meer zien. Zij haken af, en nemen hun rechten niet langer op (non-take up).

32. **Users perspective** gaat erover dat sociale dienstverlening niet langer vanuit het perspectief van de aanbieder wordt georganiseerd, maar vanuit het perspectief van de hulpbehoevende. In MISSION gaan de vijf case handlers de doelgroep ondersteunen vanuit de noden en prioriteiten die door de doelgroep zelf worden aangegeven, en niet vanuit wat het OCMW al dan niet te bieden heeft.

33. **Geïntegreerde sociale dienstverlening** moet een antwoord bieden op de problemen die mensen in armoede ondervinden op vlak van toegankelijkheid: zoals gesteld moeten mensen in armoede voor verschillende delen van hun problematiek aankloppen bij verschillende instanties en diensten. Al die diensten en instanties werken vaak naast elkaar, en de dienstverlening is niet of onvoldoende op elkaar afgestemd.

34. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald en uitdrukkelijk omschreven zijn in de zin van artikel 4, §1, 2°, WVP.

35. Aangaande de vereiste van verenigbaarheid met het oorspronkelijk doeleinde, wijst de VTC erop dat de geplande verwerkingen, bestaan uit latere verwerkingen van gegevens die oorspronkelijk voor andere doeleinden werden verwerkt. De rechtmatigheid van deze latere verwerkingen is aldus afhankelijk van hun verenigbaarheid met de oorspronkelijke verwerking.

36. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, mogen persoonsgegevens niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden.

37. Deze bepaling maakt echter wel een uitzondering voor wat statistisch en wetenschappelijk onderzoek betreft: *"Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd;"*.

38. De rechtmatigheid van de verdere verwerking door het OCMW Kortrijk werd hoger reeds aangetoond.

39. Niettemin moet wel rekening gehouden worden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (zie onder B.3 en B.5)

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

40. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

41. De gegevens die gevraagd worden van Kind en Gezin zijn de volgende:

Adres van de gezinnen in Kortrijk die tijdens de projectperiode door Kind & Gezin bezocht worden en die zwak scoren op ten minste drie van de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin.	De gezinnen uit de doelgroep worden gerandomiseerd in twee groepen, nl. een interventie- en een controlegroep. De onderzoekers van Universiteit Antwerpen, Howest en Vives gaan langs bij de twee groepen om interviews af te nemen voor de start van de interventie en na afloop van de interventie. De adressen zijn nodig om de bezoeken af te leggen ifv het afnemen van de vragenlijsten.
Scores op de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin	De scores op de kansarmoedecriteria zijn nodig voor:

<p>van de gezinnen in Kortrijk die tijdens de projectperiode door Kind & Gezin bezocht worden en die zwak scoren op ten minste drie van de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin.</p> <p>Onder scores op de kansarmoedecriteria wordt verstaan: de scores die door de verpleegkundigen worden gegeven aan het gezin met betrekking tot het maandinkomen van het gezin, de opleiding van de ouders, het stimulatie-niveau van de kinderen, de arbeidssituatie van de ouders, de huisvesting en de gezondheid. De scores per criterium worden geïndiceerd door het aanvinken van één van de twee keuzemogelijkheden: 'voldoende' of 'onvoldoende'. Van de gezinnen die zwak scoren op ten minste drie van die zes scores zullen de scores per criteria overgemaakt worden.</p>	<p>1/ de afbakening van de doelgroep: alleen gezinnen die onvoldoende scoren op ten minste drie van de zes domeinen komen in aanmerking.</p> <p>2/ de randomisering van de respondenten in een test-en controlegroep, en voor de statistische analyses van de geanonimiseerde persoonsgegevens</p>
<p>Taal moeder-kind van de gezinnen die tijdens de projectperiode door Kind & Gezin bezocht worden en die zwak scoren op ten minste drie van de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin: de taal die gesproken wordt door de moeder uit de doelgroep.</p>	<p>Het is onderzoeksmatig noodzakelijk om zoveel mogelijk externe factoren uit te schakelen die de uitkomsten van het onderzoek negatief kunnen beïnvloeden. Het gegeven taal wordt opgevraagd om een indicatie te hebben bij wie een tolk moet worden meegestuurd bij de afname van de semigestructureerde vragenlijsten.</p>
<p>Rijksregisternummer van het kind uit het gezin dat tijdens de projectperiode door Kind en Gezin bezocht wordt en dat zwak scoort op ten minste drie van de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin.</p>	<p>In functie van de huidige aanvraag zullen de rijksregisternummers van de kinderen bijgehouden worden als onderdeel van de brondata, maar niet opgenomen worden in de geanonimiseerde gegevens</p>
<p>Voor en achternaam moeder van de gezinnen in Kortrijk die tijdens de projectperiode door Kind & Gezin bezocht worden en die zwak scoren op ten minste drie van de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin.</p>	<p>De naam van de moeder stelt de onderzoekers in staat contact op te nemen met de juiste respondent voor het onderzoek.</p>
<p>Telefoonnummer van de moeder van de gezinnen in Kortrijk die tijdens de projectperiode door Kind & Gezin bezocht worden en die zwak scoren op ten minste drie van de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin: het nummer waarop de moeder van het gezin uit de doelgroep telefonisch te bereiken is.</p>	<p>Het telefoonnummer van de moeder wordt doorgegeven om de onderzoekers in staat te stellen de moeder te contacteren voor het vastleggen van een passend moment voor de afname van de vragenlijsten</p>
<p>Gegevens over de aanwezigheid van een Kind & Gezin ondersteuner bij de gezinnen in Kortrijk die tijdens de projectperiode door Kind & Gezin bezocht worden en die zwak scoren op ten minste drie van de kansarmoedecriteria van Kind & Gezin.</p> <p>Bij sommige gezinnen waar een grotere taalbarrière of andere barrière is, stuurt K&G samen met de verpleegkundige een ondersteuner mee die getraind is om de communicatie met het gezin, ondanks deze barrières, toch vlot en duidelijk te laten verlopen</p>	<p>Door op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van de Kind & Gezin ondersteuner zijn de onderzoekers in staat om eventueel de hulp in te roepen van de ondersteuner wanneer communicatie en/of contact moeilijk zou verlopen.</p>
<p>Code van de regioverpleegkundige van Kind & Gezin die de respondenten tijdens de projectperiode bezoekt. Omdat het mogelijk is dat de scores die de regioverpleegkundigen geven aan het gezin met betrekking tot de kansarmoedeindicator verschillen tussen de regioverpleegkundigen onderling, en dat de randomisatie kan beïnvloeden, gebruiken we een unieke code per regioverpleegkundige om deze mogelijk variatie tussen verpleegkundigen in kaart te brengen.</p>	<p>Deze code laat niet toe om de regioverpleegkundigen te identificeren, en wordt alleen gebruikt in het proces van de randomisatie door Dr. Wim Van Lancker van de UA. Ze laat toe om verschillen tussen regioverpleegkundigen in kaart te brengen, en daar rekening mee te houden bij het randomiseren.</p>

42. Het gegeven rijksregisternummer van het kind uit de doelgroep wordt doorgegeven in deze gegevensstroom, maar wordt pas na afloop van het onderzoek gebruikt om de rijksregisternummers van de wettelijke voogden van het kind op te vragen bij het bevolkingsregister, om op basis van deze gegevens na te gaan of de *outreachinge* aanpak inderdaad heeft geleid tot een verhoogde opname van de beschikbare dienstverlening. Dit zal gebeuren op basis van een matching van de administratieve gegevens van VDAB en OCMW enerzijds, en de rijksregisternummers anderzijds. De aanvraag verduidelijkt dat hiervoor een aparte machtigingsaanvraag zal ingediend worden.

43. Het onderzoek zal verlopen op volgende wijze:

44. **De adresgegevens:** Universiteit Antwerpen zal de adresgegevens gebruiken om door middel van randomisering een test- en een controlegroep samen te stellen. Dit zal gebeuren door 1 medewerker van StatUA, de statistische dienst van Universiteit Antwerpen. Universiteit Antwerpen, Vives en Howest zullen de adresgegevens gebruiken om bij zowel bij de test- als controlegroep periodiek vragenlijsten af te nemen. Dit zal gebeuren door zeven personen. De onderzoeksmedewerkers zullen niet weten wie van de respondenten in de testgroep zit en wie in de controlegroep.

45. **De gegevens m.b.t. de scores op de Kind & Gezin kansarmoedecriteria:** Universiteit Antwerpen zal deze gegevens gebruiken voor de randomisering van de respondenten in een test-en controlegroep, en voor de statistische analyses van de geanonimiseerde persoonsgegevens.

46. **De gegevens m.b.t. de taal van de moeder:** De genoemde onderzoekersmedewerkers van Universiteit Antwerpen, Vives en Howest zullen de gegevens met betrekking tot de taal van de moeder gebruiken om hier desgewenst op te kunnen anticiperen middels een tolk voor het afnemen van de vragenlijsten.

47. **De gegevens met betrekking tot het telefoonnummer:** De genoemde onderzoekersmedewerkers van Universiteit Antwerpen, Vives en Howest zullen de gegevens met betrekking tot het telefoonnummer gebruiken om de respondent te contacteren voor het vastleggen van een afspraak voor het afnemen van de vragenlijsten.

48. **De gegevens met betrekking tot de naam van de moeder:** De genoemde onderzoekersmedewerkers van Universiteit Antwerpen, Vives en Howest zullen de gegevens met betrekking tot de naam van de moeder gebruiken om contact te leggen met juiste respondent in functie van het afnemen van de vragenlijsten.

49. **De gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van een gezinsondersteuner Kind en Gezin:** De genoemde onderzoekersmedewerkers van Universiteit Antwerpen, Vives en Howest zullen de gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van een gezinsondersteuner Kind en Gezin gebruiken om indien nodig de gezinsondersteuner te contacteren bij problemen op vlak van communicatie.

50. **De unieke code van de regioverpleegkundige die de respondenten tijdens de projectperiode bezoekt:** Universiteit Antwerpen zal deze code gebruiken om na te gaan of eventuele verschillen in de manier van scoren door regioverpleegkundigen de randomisering van de respondenten beïnvloedt.

51. De VTC is van oordeel dat de gevraagde gegevens conform zijn aan artikel 4, §1, 3°, WVP en relevant, evenredig en niet buitensporig voor de doeleinden van het onderzoek.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

52. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

53. De aanvraag vermeldt dat de persoonsgegevens van de personeelsleden van voorzieningen worden bijgehouden gedurende een periode van 8 jaar, vanaf het verkrijgen van de gegevens. De aanvraag motiveert dat deze termijn wordt gesteld als voorwaarden van de Europese Commissie m. b. t. bewaartermijn zoals omschreven in de General Conditions van de Grant Agreement, sectie II.27.2. Alle projectgerelateerde documenten moeten gedurende vijf jaar na afloop van de projectperiode van drie jaar bewaard worden.

54. De VTC gaat akkoord met deze bewaartermijn en benadrukt dat nadien de gegevens moeten vernietigd worden.

B.2.3. Frequentie van de toegang

55. De gegevens worden periodiek opgevraagd. De aanvraag verduidelijkt dat idealiter de gevraagde persoonsgegevens op één moment doorgegeven worden aan de onderzoeker van de Universiteit Antwerpen, maar door de aard van het onderzoek en van de doelgroep is dit niet mogelijk. Per maand vinden ongeveer tien geboortes in kansarme gezinnen plaats in Kortrijk (raming door Kind & Gezin). Omdat deze gezinnen snel na het vastleggen van de kansarmoede scores bezocht moeten worden, is het noodzakelijk om de gegevens op tweewekelijkse basis door te geven. Omdat de periode van het onderzoek drie jaar duurt, en elk gezin in de interventiegroep zes maanden wordt begeleid door een *case handler*, zullen de laatste persoonsgegevens doorgegeven worden zes maanden voor het aflopen van het onderzoek.

56. De VTC gaat akkoord met deze frequentie.

B.2.4. Duur van de machtiging

57. De machtiging wordt gevraagd voor bepaalde duur tot 30 november 2020. De aanvraag verantwoordt deze termijn als volgt: 1 april 2017 werd in de projectplanning vooropgesteld als startdatum voor het wetenschappelijk onderzoek. De doelstelling is dat Kind & Gezin vanaf die datum de gegevens overmaakt aan externe verwerker,

Universiteit Antwerpen. 30 november 2019 is de officiële einddatum van het project. In functie van eventuele verificaties na de officiële projectperiode wordt een machtiging gevraagd tot 30 november 2020.

58. De VTC gaat akkoord met deze duurtijd.

B.2.5. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegegeeld

59. De adresgegevens van die testgroep zullen overgemaakt worden door Universiteit Antwerpen aan het OCMW Kortrijk om te weten naar welk gezin een *case handler* gestuurd mag worden. De nieuwe manier van werken in het project betreft een namelijk een 'outreaching' aanpak, gestimuleerd vanuit de Europese Commissie. Dit betekent in concreto dat niet langer verwacht wordt dat gezinnen in kansarmoede zelf de stap naar sociale dienstverlening zetten, maar dat de sociale dienstverlening zelf de stap naar de gezinnen zet. In dit project gaat het om 5 maatschappelijk werkers van OCMW Kortrijk die huisbezoeken zullen afleggen bij de gezinnen uit de testgroep om er de nieuwe manier van werken te implementeren.

60. De andere gegevens die door Kind & Gezin aan externe verwerker, Universiteit Antwerpen, worden doorgegeven zullen niet overgemaakt worden aan OCMW Kortrijk. Die gegevens dienen enkel om het wetenschappelijk onderzoek uit te voeren.

61. Het wetenschappelijk onderzoek zal uitgevoerd worden door acht externe personen. Een onderzoeker van de Universiteit Antwerpen coördineert het onderzoeksluik en verwerkt de gegevens. De gegevens worden ook ter beschikking gesteld van de onderzoekers Universiteit Antwerpen, Howest en Vives die op basis van de gegevens semigestructureerde interviews zullen afnemen.

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

62. Artikel 9 WVP voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden gebruikt.

63. Kind en Gezin zal via hun verpleegkundigen **toestemming** vragen aan de gezinnen uit de beoogde doelgroep om mee te werken aan het onderzoek, en om in het kader daarvan hun adres door te geven aan Universiteit Antwerpen. De gezinnen die daartoe hun akkoord geven zullen een onderzoeker van Universiteit Antwerpen, Vives of Howest over de vloer krijgen voor interviews.

64. De gezinnen die aan de verpleegkundigen van Kind & Gezin geen toestemming geven om mee te werken aan het onderzoek (en dus geen toestemming geven om hun gegevens over te maken aan Universiteit Antwerpen) zullen uit het onderzoek geweerd worden. Zij maken dus geen onderdeel van de doelgroep.

65. Zoals artikel 12 van de WRR het vereist, moet de aanvrager een lijst opstellen van de personen die het identificatienummer van het Rijksregister gebruiken. Die lijst moet voortdurend worden bijgewerkt en ter beschikking worden gehouden van het sectoraal Comité van het Rijksregister.

66. De gevraagde persoonsgegevens zullen volledig anoniem als basis gebruikt worden voor statistische analyses om het effect van de nieuwe werkwijze na te gaan. Over deze resultaten zal gerapporteerd worden in wetenschappelijke tijdschriften.

B.4. EXTERNE VERWERKERS EN DIENSTENINTEGRATOREN

67. Universiteit Antwerpen, Howest en Vives treden op als externe verwerkers voor het OCMW Kortrijk en voeren het wetenschappelijk onderzoek uit.

68. De gevraagde gegevensstroom verloopt niet via een dienstenintegrator. De tussenkomst van een dienstenintegrator biedt hier onvoldoende meerwaarde.

B.5. BEVEILIGING

69. Het veiligheidsbeginsel voor de verwerkingen van persoonsgegevens, bepaald in artikel 16 WVP, verplicht de verantwoordelijke voor de verwerking tot het nemen van de passende technische en organisatorische maatregelen om de gegevens die hij verwerkt te beschermen en zich te wapenen tegen afwijkingen van het doeleinde. Het passend karakter van deze veiligheidsmaatregelen hangt enerzijds af van de stand van de techniek en de hiermee gepaard gaande kosten, en anderzijds van de aard van de te beschermen gegevens en de potentiële risico's.

70. De gevraagde gegevens zullen door de regioverantwoordelijke van Kind & Gezin overgemaakt worden aan Universiteit Antwerpen. De overdracht gebeurt via een gecodeerd ZIP-bestand, waarbij het paswoord afzonderlijk wordt overgemaakt via SMS. De onderzoeker van de Universiteit Antwerpen zal door middel van randomisering twee onderzoeksgroepen samenstellen: een testgroep en een controlegroep.

71. Zowel de test- als de controlegroep zullen periodiek bezocht worden door de onderzoekers van Howest, Vives en Universiteit Antwerpen voor het afnemen van vragenlijsten. De informatie uit de vragenlijsten zal door de onderzoekers ingevoerd worden in de databank op de beveiligde servers van de Universiteit Antwerpen. De onderzoekers ontvangen hiervoor elke maand een gebruikersnaam en paswoord van de coördinerende onderzoeker van de Universiteit Antwerpen.

72. De VTC benadrukt het belang van een veilige werkwijze en vertrouwelijke behandeling van de gegevens door de onderzoekers daar de gegevens uit de interviews als gevoelig kunnen aangemerkt worden en het in casu om een kwetsbare doelgroep gaat.

73. De VTC benadrukt dat de aanvrager alle mogelijke middelen moet inzetten om te vermijden dat de identiteit van de personen op wie de meegedeelde gegevens betrekking hebben, zou worden achterhaald . Het indelen in klassen of het weglaten van de variabelen die het grootste risico op heridentificatie inhouden, wordt beschouwd als een adequaat middel. In elk geval is het de aanvrager verboden om handelingen te stellen die ertoe strekken de meegedeelde gecodeerde gegevens om te zetten in niet-gecodeerde gegevens van persoonlijke aard.

B.5.1. Op het niveau van de aanvrager

74. Het OCMW Kortrijk heeft een veiligheidsconsulent die gekend is bij het sectoraal comité Sociale Zekerheid en Gezondheid en beschikt over een schriftelijk veiligheidsbeleid.

75. Universiteit Antwerpen, Vives en Howest geven elk afzonderlijk aan over een veiligheidsconsulent en schriftelijk veiligheidsbeleid te beschikken.

B.5.2. Op het niveau van de instantie die de gegevens zal doorgeven

76. Kind en Gezin heeft een veiligheidsconsulent en beschikt over een schriftelijk veiligheidsbeleid.⁶

IV. BESLUIT

⁶ Zie machtiging VTC nr. 24/2013 van 31 juli 2013, nummer 55.

77. De VTC **machtigt** Kind & Gezin om de gevraagde persoonsgegevens mee te delen aan het OCMW Kortrijk voor de doeleinden en onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging. De VTC staat hierbij het gebruik van het rijksregisternummer toe.

Willem Debeuckelaere
Voorzitter